

U M O W A

ustalająca warunki pracy i płacy dla robotników rolnych na terenie województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, z wyłączeniem powiatów: Tarnobrzeg, Kolbuszowa, Nisko, Rzeszów, Łańcut, Przeworsk, Brzozów, Jarosław, Sanok, Strzyżów i Krosno.

Zasady ogólne.

Art. 1.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1931 r. do 31 marca 1932 r. i dotyczy: z jednej strony wszystkich pracodawców rolnych, z drugiej strony zatrudnionych przez nich rocznych pracowników z normalną zdolnością do pracy, a to następujące kategorie:

- fornali, pastuchów i stróżów,
- pracowników płci męskiej w wieku poniżej lat 24,
- dziewcząt stażennych,
- gumiennych, karbowych i polowych,
- kowali i stelmachów.

Inwalidzi pracujący na równi z pozostałymi pracownikami z normalną zdolnością do pracy w rolnictwie pobierają równe z nimi wynagrodzenie, tak w gotówce, jak i w naturaljach. Inwalidzi o zmniejszonej zdolności do pracy, oraz pracownicy fizycznie ułomni, mogą być godzeni na niższych warunkach.

Art. 2.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z I.VIII. 1919 r. Dz. Pr. Nr. 65, poz. 394 i z dnia 11.III. 1921 r. Dz. U. Nr. 26, poz. 147, podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracy, zawierające warunki dla pracownika mniej korzystne, niż warunki niniejszej umowy, ulegają z mocy wymienionych ustaw zastąpieniu przez warunki określone niniejszą umową.

Wszelkie indywidualne umowy, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsza umowa, obowiązują na czas ich zawarcia.

Art. 3.

Rok służbowy rozpoczyna się 1 kwietnia, a kończy się 31 marca roku następnego. Obie strony obowiązują wypowiedzenie indywidualnej umowy pracy, przed upływem terminu jej wygaśnięcia, a najpóźniej do dnia 31 grudnia włącznie, ustnie wobec dwóch świadków lub pisemnie. Nie wypowiedzenie umowy pracy do dnia 31 grudnia włącznie przedłuża mierzaco umowę indywidualną na rok następny. Uchylenie się przez którąkolwiek ze stron od przyjęcia wypowiedzenia umowy pracy umowę tej nie przedłuża.

Art. 4.

Pracodawca obowiązany jest wydać pracownikowi bezpłatnie książeczkę obrachunkową, względnie w razie odmowy wydania książeczki wypłacić 50 gr na zakupno tejże, zawierającą

ilość wydanych mu ordynarii i pensji, oraz spis powierzonych mu inwentarzy; do książeczki obrachunkowej mają być wpisywane potrącenia z należnych poborów, jako to: ustawowe opłaty na rzecz Kasy Chorych, przypadające na pracownika, za opuszczone dni, za rozmyślnie wyrządzone szkody i t. p. Książeczka obrachunkowa ma być jako dowód dla Komisji Rozjemczej, stwierdzający ilość wydanych porobów. Jeden egzemplarz umowy ma być przez pracodawcę, wydany pracownikowi danego folwarku na ręce ich przedstawiciela.

W razie zgubienia książeczki obrachunkowej przez ordynariusza, służy jako dowód książki gospodarcze pracodawcy.

Za zgubione lub zniszczone książeczki obrachunkowe ma prawo pracodawca potrącić pracownikowi 50 gr.

Art. 5.

Zawarcie indywidualnej umowy z ordynariuszem nie może być uzależnione od trzymywania przez niego najmniejszej czeladzi. Żona i inni członkowie rodziny pracownika nie mogą być pociągani do żadnych robót z tytułu li tylko umowy z samym pracownikiem, lecz winni za to otrzymać osobne wynagrodzenie, ustalone dla odpowiedniej kategorii pracowników.

Żony ordynariuszy mogą być godzone tylko jako dojarki, inni członkowie rodziny, jako dojarki, robotnicy sezonowi lub stali robotnicy dzienni. Za małoletnich członków rodziny umowę zawiera ordynariusz; pełnoletni członkowie rodziny zawierają umowę obojętnie, o ile jednak ordynariusz poręczy pisemnie lub ustnie wobec 2-ch świadków dotrzymanie takiej umowy, to odpowiada za jej dotrzymanie. Jeśli małoletni, lub taki pełnoletni członek rodziny ordynariusza, za którego ordynariusz poręczył za dotrzymanie umowy, bez ważnej przyczyny—za jaką uważa się tylko 12-tygodniowy okres położeń (6 tygodni przed i 6 tygodni po położeń), chorobę stwierdzoną przez lekarza, powołanie do służby wojskowej, lub wstąpienie w związek małżeński — zawartej umowy o pracę nie dotrzyma, może pracodawca natychmiast rozwiązać umowę służbową z ordynariuszem.

Stosunek wzajemny.

Art. 6.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązują grzeczne traktowanie pracowników i ścisłe przestrzeganie umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac przewidzianych umową.

Pracowników obowiązują grzeczność w stosunku do pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów, oraz pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jak największej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnośnych się do wykonywania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jakoteż dbałość i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym. Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

Art. 7.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku może nastąpić na zasadzie orzeczenia Komisji Rozjemczej, lub też wyroków Sądów Państwowych, działających według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji. Powody rozwiązania stosunku służbowego w ciągu roku ustali osobny regulamin służbowy.

Zatargi wynikłe na tle umowy o pracę, pomiędzy pracodawcami a robotnikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sądy Państwowe, według kompetencji. Skargi do Komisji Rozjemczej wnoszą się do Inspektoratu Pracy w 2-ch równobieżnych egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą. Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: 1) pracodawcy wstrzymać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracę.

W wypadkach ciężkiego przewinienia, może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i

wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygrania sporu przez robotnika, pracodawca winien wydać zaległe świadczenia, wraz z dodatkami miesięcznym 1% w zbożu i 2% w gotówce. Koszta świadczeń powołanych przez Komisję Rozjemczą oraz ich stratę czasu, jakoteż stratę czasu pracownika, ponosi ta strona, która spór przegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie Sąd Państwowy.

Czas pracy.

Art. 8.

Rozkład godzin pracy ustala się podług poniższej tabeli, przyczem robotnicy fornalni mają być zwalniani przed południem o pół godziny wcześniej, aniżeli inne kategorie pracowników, a to dla koniecznego obrządku inwentarza.

Przyjmuje się czas słoneczny z tem, że początek pracy zrana i po południu uważa się wyjście z podwórza, a za koniec zejście z pola. Początek i koniec pracy zaznacza się sygnałem. O ile pole odległe jest więcej niż 2 km. od podwórza, należy robotnika zwolnić z pracy o 10 minut wcześniej w stosunku do każdego kilometra powyżej 2-ch. W razie pilnej potrzeby, poniższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin była ta sama.

Na żądanie pracodawcy w razie pilnej potrzeby, pracownicy są obowiązani do pracy poza niżej określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem, wynoszącym 25 gr za godzinę.

TABELA

Miesiąc	Praca do południa	Przerwa na świadczenia	Praca po południu	Przerwa na podwieczerek
Styczeń	6—12	—	1—4	—
Luty	7—12	—	1—5	—
Marzec	1—10 11—20 21—31	7—12	1—1.30 1.30—5.30 1.30—6.30	—
Kwiecień	1—10 11—20 21—30	7—12	1—1.30 1.30—7.00 1.30—7.20	—
Maj	1—10 11—20 21—31	6—12	1—1.30 1.30—7.30 1.30—8.00	—
Czerwiec	1—10 11—20 21—30	6—12	2.00—8.20 2.00—8.20 2.00—8.30	—
Lipiec	1—10 11—20 21—31	6—12	2.00—8.30 2.00—8.20 2.00—8.00	—
Sierpień	1—10 11—20 21—31	6—12	2.00—7.50 2.00—7.30 2.00—7.00	—
Wrzesień	1—10 11—20 21—30	6—12	1.30—6.40 1.30—6.20 1.30—6.00	—
Październik	1—10 11—20 21—31	7—12	1.30—5.50 1.30—5.20 1.30—4.50	—
Listopad	7—12	—	1.30—4.50	—
Grudzień	8—12	—	1.30—3.50	—

Powyższy rozkład pracy nie obowiązuje w stosunku do pastuchów, stróżów nocnych i dozorców, o ile wykonywane przez nich roboty nie przekraczają ich zwykłych obowiązków.

Praca rzemieślników folwarcznych rozpoczyna się na pół godziny przed wyjazdem fernali w pole.

W dnie ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

Art. 9.

Obrządek inwentarza odbywa się poza godzinami pracy bez specjalnej dopłaty. Kolejne dyżury przy inwentarzu w nocy lub w dnie świąteczne obowiązują wszystkich fernali bez specjalnej dopłaty. Pastuch, względnie dziewczęta stojące swobodnie od pracy co trzeci dzień świąteczny (w niedzielę i święta) i na ten czas zastępują się ich przez innych wyznaczonych na ten cel pracowników.

Praca w dnie świąteczne może być wykonywana tylko za obopólną zgodą i po cenie 35 groszy za godzinę, jednak w nagłej potrzebie są pracownicy zobowiązani 5 razy do roku pracować na żądanie pracodawcy w niedzielę i w dnie świąteczne za powyższymi wynagrodzeniami.

Wstawanie do obrządku inwentarza oraz nazywanie wozów i narzędzi powinno mieć miejsce nie wcześniej, niż o 2 godziny przed rozpoczęciem pracy. Obrok, siano i tym podobna karma dla inwentarza mają być przygotowane uprzednio w godzinach pracy, w miejscach na to wyznaczonych.

Stróż nocni mają codziennie wolny czas do zakończenia robót przedpołudniowych, następnie zaś mogą być zatrudnieni przy robotach koło inwentarza w domu i t. p. W miesiącach od 1 października do 31 marca, stróż nocny otrzymuje od pracodawcy koźlich lub inne odpowiednie ciepłe okrycie na czas warty. W miesiącach: listopada, grudnia i stycznia wolno stróża zatrudniać pracą tylko połączoną z nocnym stróżowaniem.

Uwaga: Stróż przelapany na spaniu podczas spełniania obowiązków stróżowania może być ukarany za pierwszy raz grzywną w wysokości 10 kg. żyta, za drugim razem grzywną w wysokości 30 kg. żyta, za trzecim razem wydaleniem.

Warunki wynagrodzenia fernali, stróżów i pastuchów. Place w gotówce.

Art. 10.

Ordynariusz pobiera płacę w gotówce w wysokości 120 zł rocznie, płatną kwartalnie lub miesięcznie z dołu, oraz ordynarię wydawaną zgodnie z art. 13 niniejszej umowy kwartalnie zgóry. Ordynaria winna być wydawana ordynariuszom w pierwszym miesiącu każdego kwartału. Ordynarię za drugi kwartał może pracodawca wydać w 2-ech równych ratach, z których pierwsza winna być wydana pierwszego lipca, a druga na początku 15 sierpnia.

Ordynaria.

Art. 11.

Zboże wydawane na ordynarię musi być dobre, zdrowe i dobrze oczyszczone. W skład ordynarii wchodzi 2 q pszenicy, 6 q żyta, reszta w zbożu jadalnym. W powyższych wymiarach w art. 13, punkt 1) w skład ordynarii wchodzi 3 q pszenicy, reszta jak powyżej.

Art. 12.

Miełenie zboża odbywa się na koszt pracodawcy w młynie przez niego wskazany, przy czym nie więcej niż połowa ordynarii na pytel. Wzajemnie za miełenie pracodawca może wydać pracownikowi dodatkową ilość żyta, równą 10% ustalonej ordynarii.

Obowiązuje w stosunku rocznym we wszystkich niżej wymienionych powiatach następująca ordynaria:

1) w powiatach: Bobicki, Czortków, Droho- bycz, Horodienka, Koden, Kopyczyniec, Sokal, Przemyśl, Rudka, Sambor, Skarżysko, Smatki, Tur- nopol, Trembowla i Zaleszczyki — 12 q;

2) Bieszczady, Białobrzany, Buczacz, Gródek Jagielloński, Kamionka Strumiłowa, Mosenica, Lwów Podlaski, Przemyśl, Radziechów, Rawa Rumska, Rohatyn, Stary Sambor, Stary Tlumacz, Zbaraz, Zborów, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów — 11 q;

3) Bohorodczany, Dobromil, Dolina, Jawor- rów, Katusz, Kowce, Lwów Lubaczów, Nadwór- na, Pezeshyn, Skole, Stary Sambor i Turka — 10 q.

Ziemia pod ziemniaki.

Art. 14.

Ordynariusz otrzymuje 75 arów 78 centarów pola wynawożonego i obrobnego dworskimi kołami pod ziemniaki. Pole przeznaczane pod ziemniaki powinno być w takim samym stanowi- sku, jak pole przeznaczane pod ziemniaki dworskie. Sadzenie ziemniaków winno odbywać się w połowie między początkiem a końcem sadze- nia ziemniaków dworskich. Przygotowanie me-

chaniczne ziemi pod ziemniaki i obróbka ich win- ny być takie, jak pod ziemniaki dworskie.

Zastrzegając się, że wszystkie ziemniaki pracowników powinny być sadzone obok sienie w jednym miejscu. W razie gdyby pracownik nie otrzymał deputatu gruntowego pod ziemniaki w określonej powyżej ilości, obowiązany będzie pra- codawca dać pracownikowi 30 q gotowych ziem- niaków. Ziemniaki wydane winne być zdrowe i bez ziemi.

Ponadto robotnicy mieszkający w budynkach dworskich otrzymują 3 a. 6 ca pola obrobnego i wynawożonego w pobliżu domu pod ogrodowi- ne, zaś pracownicy mieszkający we własnych bu- dynkach taki sam dodatkowy obszar w polu prze- znaczone pod ziemniaki służby.

Uwaga: O ile pole, przeznaczone pod ziemniaki dla ordynariusza, przygotowane zosta- nie w terminie spóźnionym, t. j. po 1-ym czerwca, może pracownik odmówić przyjęcia przydziału ziemi pod ziemniaki, a domagać się ekwiwalentu gotowych ziemniaków.

Utrzymanie inwentarza.

Art. 15.

Ordynariusz ma prawo trzymać jedną krowę z przychodkiem od teje do 2 miesięcy. Pra- codawca daje latem bezpłatne utrzymanie na wy- starczającym pastwisku, takim, jak i dla bydła dworskiego, z wyjątkiem służących pastwisk. W razie braku odpowiedniego pastwiska, winni pracownicy otrzymać zieloną paszę.

Na zimę wydane są na każdą krowę 6 q go- towych ziemniaków, lub 9 q buraków, albo też 1 q liści z buraków cukrowych należyte zakon- serwowanych, albo 12 q wytlaków dolewanych lub 15 l. wywaru ziemniaczanego. Poza tym 8 kg. siewki i plew zbożowych dziennie na 1 kro- wę.

Zamiast wymienionych wyżej dodatków do siewki i plew zbożowych, pracodawca może wy- dać pracownikowi 14 a. 39 ca laki dwukośnej, względnie dwa razy większy obszar laki jedno- kośnej, albo 5 a. 40 ca ziemi obrobnego i wynawożonego lak, jak pod ziemniaki, na każdą krowę. O ile pracownik nie otrzyma żadnego utrzymania dla krowy w zimie, winen otrzymać jako ekwiwalent siano z 28 a. 78 ca dwukośnej laki, względnie z 2 razy większego obszaru laki jedno- kośnej. Słomę na ściółkę dla inwentarza otrzymu- ją pracownicy w miarę potrzeby, lecz tylko w tym wypadku, jeżeli nawóz przypada na własność pra- codawcy.

Uwaga 1): Jeżeli pracodawca zabrania trzymania bydła, lub jeżeli pracownikowi krowa zginie, otrzyma pracownik zamiast utrzymania w ciągu 6 miesięcy letnich po 31, zaś w ciągu mie- sięcy zimowych po 21 niezbiernego mleka dzien- nie. Jeżeli jednak pracownik nie korzysta z pra- wa trzymania bydła, otrzymuje w ciągu 6 miesięcy letnich po 2 i pół l. zaś w ciągu 6 miesięcy zimowych po 1 i pół l. niezbiernego mleka dzien- nie.

Uwaga 2): Robotnicy, mieszkający we wła- snych budynkach, a nie otrzymujący od pracodaw- cy latem pastwiska, ani też zima paszy, ani mleka, otrzymują jako ekwiwalent za wyżej wymie- nione świadczenia: siano z 57 a. 56 ca dwu- kośnej laki, lub dwa razy większego obszaru laki jedno- kośnej.

Uwaga 3): O ile strony obowiązuje stan- dzienne przyjęcie przy zawieraniu indywidualnej umowy, a zmiany w ciągu roku 1 i utrzymania krowy na wydawanie mleka lub odchowu, to do- puszczalne są wypadki losowi tylko w drodze obie strony porozumienia.

Uwaga 4): Jeżeli na danym folwarku za- dany z pracowników nie trzyma krowy, to uważa się za dowód, że pracodawca krowę trzymać nie pozwala.

Opał.

Art. 16.

Ordynariusz otrzymuje 5 m³ p. drzewa twarde- go i 4 m³ p. drzewa miękkiego rocznie, zamiast 1 m³ p. drzewa twardego może pracodawca wy- dać 1 m³ p. drzewa miękkiego, 2 m³ p. węgla lub jedną krowę twarzących galerii, zamiast 1 m³ p. drzewa miękkiego może pracodawca wydać 2 q węgla, względnie jedną krowę twarzących galerii.

Wymiar kłopi ma wynosić 1 m szer- kości i 3 m długości. Galerie muszą pochodzić ze zębów poprzedniego roku kalenda- rowego i mieć w grubym końcu 5 cm średnicy. W razie wydawania węgla, comiesięcznej jedna drze- wa części należnego opału winna być wydana w drewnie.

Chrząst, budyłanka i słoma, nie mogą być wy- dane jako materiał opałowy, wobec czego wydanie jakiegokolwiek ilości chrząstu, budyłanki i słomy nie zwalnia pracodawcy od wydania pracownikowi opału według powyższych norm. Opał wydaje się zgóry kwartalnie lub miesięcznie. Wybór mate- riału opałowego przysługuje pracodawcy. Pracow- nikiem nie wolno sprzedawać opału. Pracowni- kom, mieszkającym w mieszkaniach dworskich, niezabezpieczonych należycie przed zimą, wy- dane są 1 m³ p. drzewa miękkiego więcej.

Mieszkania pracowników.

Art. 17.

Ordynariusz otrzymuje mieszkanie, składają- ce się conajmniej z 1 izby z podłogą oraz komory. Izby winny być wytykowane, a conajmniej do- kładnie wylepione ze szczelnymi drzwiami i okna- mi na zawiasach. W oknach mają być całe szyby, zaś w razie stłuczenia szyby, pracownik jest ob- wiązan wyścić ją w ciągu 2 tygodni. Wapna do bieleńcia dostarcza pracodawca 2 razy do roku w ogólnej ilości 15 kg. na mieszkanie. Mieszkania mają być ze szczerbami dachem; tam, gdzie dach lub piec są popęsłe, muszą być naprawione w cią- gu miesięcy letnich. W majątkach, które wydają na opał węgiel, piec muszą być dostosowane do opału węglem. W majątkach, gdzie woda zacika do piwnic i mieszkań pracowników, winny być one zabezpieczone w ciągu lata od wody napływowej.

Pracodawca i pracownicy winni dbać, aby oło- czenie mieszkań pracowników było higieniczne. Obowiązuje wybrukowanie dostępu do studzien, oraz zastąpienie zgniłych cembrzyn nowymi lub też zapewnienie pracownikom w inny sposób zdro- wej i czystej wody do picia. Zbiorniki na nawóz nie mogą znajdować się w bliźszej odległości, ani- żeli 20 m. od mieszkań służbowych, a pracownicy mają składać nawóz ze swoich chlewni w prze- znaczonej na to miejscu. W pobliżu mieszkań mają być znajdować zastłonięte ustępy w dostatecz- nej ilości, które pracownicy obowiązani są utrzy- mywać w porządku i czystości.

Gdzie jest odpowiednie pomieszczenie w do- tychczasowych budynkach, jak również przy mieszaniach nowowbudowanych, winna być urządzona łazienka. W innych majątkach, o ile istnie- je możliwość, pracodawcy są obowiązani do urzą- dzenia pracowników kąpiele.

Pracownicy są obowiązani utrzymywać miesza- nia w porządku. Trzymanie inwentarza żywego w mieszkaniach jest stanowczo wzbronione. Sub- lokatorów nie wolno przyjmować bez zgody pra- codawcy, któremu przy wprowadzeniu się ma być zameldowany skład rodziny pracownika.

Art. 18.

Pracodawca jest obowiązany dać pracowniko- wi pomieszczenie dla bydła we wspólnej chlewni, albo też specjalnie na to przeznaczonym budyn- ku, jeżeli zaś pracownik mieszka w budynku dwor- skim, także pomieszczenie dla dwóch sztuk trzo- dy chlewni, na opał i ziemniaki, nadto w razie po- trzeby słomę do ścienników. Ordynariuszom wolno trzymać kury, jednakże nie więcej, niż 12 sztuk.

Warunki wynagrodzenia robotników płci męskiej w wieku poniżej 24.

Art. 19.

a) Wszyscy ordynariusze płci męskiej w wie- ku od ukończonego 18 do ukończonego 21 roku życia otrzymują pobory, wymienione w art. 10 — 18 z następującymi zmianami: zboża o 2 q mniej, 100 zł pensji rocznej, pola pod ziemniaki 14 a. 39 ca, mleka zima 1 l. i latem 1 l. dziennie, albo utrzymanie dla jednej krowy zimą, albo pa- stwisko dla teje krowy, latem 4 m³ p. opału.

b) Kawalerowie, nie będący jedynymi żywi- cielami rodziny, otrzymują od ukończonych 21 lat do ukończonych 24 lat życia o 1 q. zboża więcej, niż ordynariusze, wymienieni w p. a) niniejszego artykułu, a pensja ich wynosi 120 zł rocznie.

c) Od ukończonego 21 roku życia otrzymują wszyscy żonaci oraz kawalerowie, o ile są jedyni- mi żywicielami rodzin, niezabobujących i niepo- sadających innego źródła dochodu, pobory, ustalo- ne w art. 10 — 18.

Uwaga: Posiadanie gruntu w ilości nie- większej, jak 25 a., nie uważa się w tym wypadku za inne źródło dochodu.

Warunki wynagrodzenia dziewcząt stojennych.

Art. 20.

Dziewczęta stojenne otrzymują 9 q zboża ordynarii, w czym 2 q pszenicy, ziemniaki 10 q zł pensji rocznie; ponadto po 2 l. niezbiernego mle- ka dziennie i 14 a. 39 ca ziemi pod ziemniaki.

Uwaga: Dziewczęta stojenne, mieszkające w dworskich mieszkaniach, otrzymują dostateczną ilość opału dla należytego ogrzania mieszkań i ugo- towania sławy.

Warunki wynagrodzenia gumienych, karbowych i połowych.

Art. 21.

Gumienni, karbowi i połowi otrzymują wynag- rodzenie, umiarkowane w art. 10 — 18, z nastę- pującymi zmianami: płaca folwarkowa gumienych i karbowych 180 zł, połowych 140 zł rocznie. Gu- mienni i karbowi otrzymują o 1 q. pszenicy wię- cej, niż fernali, oraz dodatk 1 l. mleka dziennie ponad pobory, ustalone w art. 15, a to bez wzglę- du na to, czy otrzymują mleko w naturze, czy też utrzymywanie dla jednej krowy, jak przewiduje art. 15.

Powyższy rozkład pracy nie obowiązuje w stosunku do pastuchów, stróżów nocnych i dozorców, o ile wykonywane przez nich roboty nie przekraczają ich zwykłych obowiązków.

Praca rzemieślników folwarcznych rozpoczyna się na pół godziny przed wyjazdem fernali w pole.

W dnie ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane.

Art. 9.

Obrządek inwentarza odbywa się poza godzinami pracy bez specjalnej dopłaty. Kolejne dyżury przy inwentarzu w nocy lub w dnie świąteczne obowiązują wszystkich fernali bez specjalnej dopłaty. Pastuch, względnie dziewczęta stażenne są wolne od pracy co trzeci dzień świąteczny (w niedzielę i święta) i na ten czas zastępują się ich przez innych wyznaczonych na ten cel pracowników.

Praca w dnie świąteczne może być wykonywana tylko za obopólną zgodą i po cenie 35 groszy za godzinę, jednak w nagłej potrzebie są pracownicy zobowiązani 5 razy do roku pracować na żądanie pracodawcy w niedzielę i w dnie świąteczne za powyższymi wynagrodzeniem.

Wstawianie do obrządku inwentarza oraz nasykowanie wozów i narzędzi powinno mieć miejsce nie wcześniej, niż o 2 godziny przed rozpoczęciem pracy. Obrók, siano i tym podobna karma dla inwentarza mają być przygotowane uprzednio w godzinach pracy, w miejscach na to wyznaczonych.

Stróże nocni mają codziennie wolny czas do zakończenia robót przedpołudniowych, następnie zaś mogą być zatrudnieni przy robotach koło inwentarza w domu i t. p. W miesiącach od 1 października do 31 marca, stróż nocny otrzymuje od pracodawcy kocz lub inne odpowiednie ciepłe okrycie na czas warty. W miesiącach: listopada, grudnia i stycznia wolno stróża zatrudniać pracą tylko połączoną z nocnym stróżowaniem.

Uwaga: Stróż przyłapany na spaniu podczas spełniania obowiązków stróżowania może być ukarany za pierwszym razem grzywną w wysokości 10 kg. żyta, za drugim razem grzywną w wysokości 30 kg. żyta, za trzecim razem wydaleniem.

Warunki wynagrodzenia fernali, stróżów i pastuchów. Place w gotówce.

Art. 10.

Ordynariusz pobiera płacę w gotówce w wysokości 120 zł rocznie, płatną kwartalnie lub miesięcznie zdołu, oraz ordynarij wydawaną zgodnie z art. 13 niniejszej umowy kwartalnie zgóry. Ordynarij winna być wydawana ordynariuszom w pierwszym miesiącu każdego kwartału. Ordynarij za drugi kwartał może pracodawca wydać w 2-ech równych ratach, z których pierwsza winna być wydana pierwszego lipca, a druga najpóźniej do 15 sierpnia.

Ordynarij.

Art. 11.

Zboże wydawane na ordynarij musi być dobre, zdrowe i dobrze oczyszczone. W skład ordynarij wchodzi 2 q pszenicy, 6 q żyta, reszta w zbożu jadalnym. W powiatach wymienionych w art. 13, punkt 1) w skład ordynarij wchodzi 3 q pszenicy, resztą jak powyżej.

Art. 12.

Milenie zboża odbywa się na koszt pracodawcy w młynie przez niego wskazanym, przy czym nie więcej niż połowa ordynarij na pytel. Wzamin za milenie pracodawca może wydać pracownikowi dodatkową ilość żyta, równą 10% ustalonej ordynarij.

Obowiązuje w stosunku rocznym we wszystkich niżej wymienionych powiatach następująca ordynarij:

- 1) w powiatach: Bobrka, Czortków, Droho-bycz, Horodienka, Koblenia, Kopyczynce, Sokal, Przemyśl, Rudki, Sambor, Skaliś, Smiatyn, Tarnopol, Trembowla i Zaleszczyki — 12 q;
- 2) Boeszcze, Broń, Brzeżany, Buczac, Grudzi, Jasieł, Kamionka Strumiłowa, Mostyska, Lwów, Podhaje, Przemyśl, Radziechów, Rawa rumska, Rohatyn, Stanisławów, Strzyż, Tlumacz, Złaz, Zborów, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów — 11 q;
- 3) Bohorodczany, Dubrowil, Dolina, Jaworów, Kalusz, Kosców, Lisie-Lubaczów, Nadwórna, Pezenizyn, Skole, Starz Sambor i Turka — 10 q.

Ziemia pod ziemniaki.

Art. 14.

Ordynariusz otrzymuje 79 arów 78 centarów pola wynawożonego i obrobnego dworskimi koniami pod ziemniaki. Pole przeznaczone pod ziemniaki powinno być w takim samym stanie, jak pole przeznaczone pod ziemniaki dworskie. Sadzenie ziemniaków winno odbywać się w połowie między początkiem a końcem sadzenia ziemniaków dworskich. Przygotowanie me-

chaniczne ziemi pod ziemniaki i obróbka ich winny być takie, jak pod ziemniaki dworskie.

Zastrzeża się, że wszystkie ziemniaki pracowników powinny być sadzone obok siebie w jednym miejscu. W razie gdyby pracownik nie otrzymał deputatu gruntowego pod ziemniaki w określonej powyżej ilości, obowiązany będzie pracodawca dać pracownikowi 30 q gotowych ziemniaków. Ziemniaki wydane winne być zdrowe i bez ziemi.

Ponadto robotnicy mieszkający w budynkach dworskich otrzymują 3 a. 6 ca pola obrobnego i wynawożonego w pobliżu domu pod ogrodnictwo, zaś pracownicy mieszkający we własnych budynkach taki sam dodatkowy obszar w polu przeznaczonym pod ziemniaki służby.

Uwaga: O ile pole, przeznaczone pod ziemniaki dla ordynariusza, przygotowane zostanie w terminie późniejszym, t. j. po 1-ym czerwca, może pracownik odmówić przyjęcia przydziału ziemi pod ziemniaki, a domagać się ekwiwalentu gotowych ziemniaków.

Utrzymanie inwentarza.

Art. 15.

Ordynariusz ma prawo trzymać jedną krowę z przychówkiem od tejże do 2 miesięcy. Pracodawca daje latem bezpłatne utrzymanie na wystarczającym pastwisku, takim, jak i dla bydła dworskiego, z wyjątkiem szlucznych pastwisk. W razie braku odpowiedniego pastwiska, winni pracownicy otrzymać zieloną paszę.

Na zimą wydaje się na każdą krowę 6 q. gotowych ziemniaków, lub 9 q. buraków, albo też 1 q. liści z buraków cukrowych, należyście zakonserwowanych, albo 12 q. wytlóków dolowych lub 15 l. wywaru ziemniaczanego na 1 krowę. Poza tem 8 kg. siewki i plew zbożowych dziennie na 1 krowę.

Zamiast wymienionych wyżej dodatków do siewki i plew zbożowych, pracodawca może wydać pracownikowi 14 a. 39 ca łaki dwukośnej, względnie dwa razy większy obszar łaki jedno-kośnej, albo 5 a. 40 ca ziemi obrobnego i wynawożonego tak, jak pod ziemniaki, na każdą krowę. O ile pracownik nie otrzyma żadnego utrzymania dla krowy w zimie, winien otrzymać jako ekwiwalent siano z 28 a. 78 ca dwukośnej łaki, względnie z 2 razy większego obszaru łaki jedno-kośnej. Słomę na ściółkę dla inwentarza otrzymują pracownicy w miarę potrzeby, lecz tylko w tym wypadku, jeżeli nawóz przypada na własność pracodawcy.

Uwaga 1): Jeżeli pracodawca zabrania trzymania bydła, lub jeżeli pracownikowi krowa zginęła, otrzyma pracownik zamiast utrzymania w ciągu 6 miesięcy letnich po 3 l. zaś w ciągu miesięcy zimowych po 2 l. niezbiernego mleka dziennie. Jeżeli jednak pracownik nie korzysta z prawa trzymania bydła, otrzymuje w ciągu 6 miesięcy letnich po 2 i pół l., zaś w ciągu 6 miesięcy zimowych po 1 i pół l. niezbiernego mleka dziennie.

Uwaga 2): Robotnicy, mieszkający we własnych budynkach, nie otrzymują od pracodawcy latem pastwiska, ani też zimą paszy, ani mleka, otrzymywać będą jako ekwiwalent za wyżej wymienione świadczenia: siano z 57 a. 56 ca dwukośnej łaki, lub dwa razy większego obszaru łaki jedno-kośnej.

Uwaga 3): Obie strony obowiązują stan rzeczy, przyjęty przy zawieraniu indywidualnej umowy, a zmiany w ciągu roku, t. j. utrzymania krowy na wydawanie mleka lub odwrotnie, są dopuszczalne poza wypadkami losowymi tylko w drodze obopólnej porozumienia.

Uwaga 4): Jeżeli na danym folwarku żaden z pracowników nie trzyma krowy, to uważa się za dowód, że pracodawca krowę trzymać nie pozwala.

Opal.

Art. 16.

Ordynariusz otrzymuje 5 m³ p. drzewa twardego i 4 m³ p. drzewa miękkiego rocznie; zamiast 1 m³ p. drzewa twardego może pracodawca wydać 1¹/₂ m³ p. drzewa miękkiego, 2¹/₂ q. węgla, lub jedną kupę twardego galezi; zamiast 1 m³ p. drzewa miękkiego może pracodawca wydać 2 q. węgla, względnie jedną kupę miękkich galezi.

Wymiar kupi mają wynosić: 1¹/₂ m. szer. i 1 m. wysokości i 3 m. długości. Galezie muszą pochodzić ze zrębów poprzedniego roku kalendarzowego i mieć w grubym końcu 5 cm. średnicy. W razie wydawania węgla, conajmniej jedna trzecia część należnego opalu winna być wydana w drzewie.

Chrustu, badyłanki i słoma, nie mogą być wydane jak materiał opalowy, wobec czego wydanie jakiegokolwiek ilości chrustu, badyłanki i słomy nie zwalnia pracodawcy od wydania pracownikowi opalu wedle powyższych norm. Opal wydaje się zgóry kwartalnie lub miesięcznie. Wybór materiału opalowego przysługuje pracodawcy. Pracownikom nie wolno sprzedawać opalu. Pracownikom, mieszkającym w mieszkaniach dworskich, niezabezpieczonych należyście przed zimnem, wydaje się 1 m³ p. drzewa miękkiego więcej.

Mieszkania pracowników.

Art. 17.

Ordynariusz otrzymuje mieszkanie, składające się conajmniej z 1 izby z podłogą oraz komory. Izby winny być wytykowane, a conajmniej do-kładnie wypłone ze szczelnymi drzwiami i oknami na zawiasach. W oknach mają być całe szyby, zaś wraz ze szlucznymi szyby, pracownik jest obowiązany wstawić ją w ciągu 2 tygodni. Wapna do bielienia dostarcza pracodawca 2 razy do roku w ogólnej ilości 15 kg. na mieszkanie. Mieszkania mają być ze szczelnymi dachami; tam, gdzie dach lub piece są popęsłe, muszą być naprawione w ciągu miesięcy letnich. W majatkach, które wydają na opał węgiel, piece muszą być dostosowane do opalu węglem. W majatkach, gdzie woda zaciekła do piwnic i mieszkań pracowników, winny być one zabezpieczone w ciągu lata od wody napływowej.

Pracodawca i pracownicy winni dbać, aby ożenie mieszkań pracowników było higieniczne. Obowiązuje wybrukowanie dostępu do studzien, oraz zastąpienie zgnilych cembrzyn nowymi, lub też zastąpienie pracownikom w inny sposób zdrowej i czystej wody do picia. Zbiorniki na nawóz nie mogą znajdować się w bliźszej odległości, aniżeli 20 m. od mieszkań służbowych, a pracownicy mają składać nawóz ze swoich chlewów w przeznaczonym na to miejscu. W pobliżu mieszkań mają się znajdować zastłone ustępy w dostatecznej ilości, które pracownicy obowiązani są utrzymywać w porządku i czystości.

Gdzie jest odpowiednie pomieszczenie w dotychczasowych budynkach, jak również przy mieszkaniach nowowytwarzanych, winna być urządzona łazienka. W innych majatkach, o ile istnieje możliwość, pracodawcy są obowiązani do urządzenia pracownikom kąpieli.

Pracownicy są obowiązani utrzymywać mieszkania w porządku. Trzymanie inwentarza żywego w mieszkaniach jest stanowczo wzbronione. Sublokatorów nie wolno przyjmować bez zgody pracodawcy, któremu przy wprowadzeniu się ma być zameldowany skład rodziny pracownika.

Art. 18.

Pracodawca jest obowiązany dać pracownikowi pomieszczenie dla bydła we wspólnej chlewni lub przy specjalnie na to przeznaczonym budynku, jeżeli zaś pracownik mieszka w budynku dworskim, także pomieszczenie dla dwóch sztuk trzody chlewnej, na opał i ziemniaki, nadto w razie potrzeby słomę do ściółki. Ordynariuszom wolno trzymać kury, jednakże nie więcej, niż 12 sztuk.

Warunki wynagrodzenia robotników płci męskiej w wieku poniżej lat 24.

Art. 19.

a) Wszyscy ordynariusze płci męskiej w wieku od ukończonego 18 do ukończonego 21 roku życia otrzymują pobory, wymienione w art. art. 10 — 18 z następującymi zmianami: zboża o 2 q mniej, 100 zł pensji rocznej, pola pod ziemniaki 14 a. 39 ca, mleka zimą 1 l. latem 1¹/₂ l. dziennie, albo utrzymanie dla jednej krowy zimą, albo pastwisko dla tejże krowy, latem 4 m³ p. opalu.

b) Kawalerowie, nie będący jedynymi żywicielami rodziny, otrzymują od ukończonych 21 lat do ukończonych 24 lat życia o 1 q. zboża więcej, niż ordynariusze, wymienieni w p. a) niniejszego artykułu, a pensja ich wynosi 120 zł rocznie.

c) Od ukończonego 21 roku życia otrzymują wszyscy żonaci oraz kawalerowie, o ile są jedynymi żywicielami rodzin, niezarobkujących i nieposiadających innego źródła dochodu, pobory, ustalone w art. 10 — 18.

Uwaga: Posiadanie gruntu w ilości nie większej, jak 25 a., nie uważa się w tym wypadku za inne źródło dochodu.

Warunki wynagrodzenia dziewcząt stażennych.

Art. 20.

Dziewczęta stażenne otrzymują 9 q. zboża ordynarij, w czym 2 q. pszenicy, przeział i 100 zł pensji rocznej; ponadto po 2 l. niezbiernego mleka dziennie i 14 a. 39 ca ziemi pod ziemniaki.

Uwaga: Dziewczęta stażenne, mieszkające w dworskich mieszkaniach, otrzymują dostateczną ilość opalu dla należytego ogrzania mieszkań i ugotowania strawy.

Warunki wynagrodzenia gumienych, karbowych i połowych.

Art. 21.

Gumienni, karbowi i połowi otrzymują wynagrodzenie, umówione w art. 10 — 18, z następującymi zmianami: płaca gotówkowa gumienych i karbowych 180 zł, połowych 140 zł rocznie. Gumienni i karbowi otrzymują o 1 q. pszenicy więcej, niż fernali, oraz dodatek 1 l. mleka dziennie ponad pobory, ustalone w art. 15, a to bez względu na to, czy otrzymują mleko w naturze, czy też utrzymanie dla jednej krowy, jak przewiduje art. 15.

Warunki wynagrodzenia rzemieślników.**Art. 22.**

a) Rzemieślnicy, nieposiadający pisemnych kwalifikacji, którzy się wykażą 3-letnią samodzielną pracą i dowodem, że rzeczywiście pełnią funkcję rzemieślników (kowale, stelmachów), otrzymują o 1 q. pszenicy i 1 q. żyta ordynarii więcej, niż fornale, resztę zaś poborów taką, jak fornale (art. 10 — 18).

b) Rzemieślnicy (kowale i stelmachowie), którzy wykażą się dyplomem wyzwolenia na czeladnika i świadectwem co najmniej 5-letniej pracy zawodowej po wyzwoleniu, otrzymują te same pobory, co fornale (art. 10 — 18) z następującymi zmianami: pensja gołórkowa 240 zł rocznie, ordynarii o 1 q. pszenicy i 1 q. żyta więcej. Rzemieślnicy ci mają prawo do trzymania dwóch krów. Jeżeli rzemieślnik trzyma tylko jedną krowę, względnie, jeżeli nie otrzyma zezwolenia na trzymanie drugiej krowy, otrzymuje wzamian za to 1 l. mleka dziennie. Wrazie zupełnego zakazu trzymania krów, otrzymuje rzemieślnik w 6 mies. zimowych po 4 l., a w 6 mies. letnich po 6 l. mleka niezbiieranego dziennie.

c) Rzemieślnicy (kowale i stelmachowie), którzy wykażą się dyplomem wyzwolenia na czeladnika i świadectwem co najmniej 15-letniej pracy zawodowej po wyzwoleniu, otrzymują te same pobory, co rzemieślnicy wymienieni pod b) niniejszego artykułu, z tą różnicą, że płaca gołórkowa wynosi 300 zł rocznie, zaś ordynarii o 1 q. pszenicy i 2 q. żyta więcej, niż fornale.

Furmanki.**Art. 23.**

Pracownicy otrzymują w razie potrzeby:

a) zbiorową furmankę do jednego z najbliższych młynów i z młyna,

b) do zwózki w dniu powszednie swoich produktów rolnych, wyprodukowanych w tymże folwarku;

c) po księdza, z chrztem, ślubem i pogrzebem;

d) strony zawierające umowę stwierdzającą, że koszt furmanek do doktora, względnie do lekarza, lub akuszerkę, nie mogą żadnej ze stron obciążać, ponieważ obowiązkiem ten, wedle ustawy ubezpieczeniowej, ciąży na Kasach Chorych. Jeżeli jednak w nagłych wypadkach pracownik nie może skądinąd otrzymać furmanki, winien dostarczyć furmankę pracodawca na rachunek Kas Chorych.

e) jedną zbiorową furmankę na kwartał w dzień świąteczny, wybrany przez pracowników, do najbliższego miasteczka, względnie stacji kolejowej, o ile odległość tejże wynosi więcej, niż 5 km.

Fornalowi, jadącemu w interesie pracowników furmanką w dniu powszednie czy też świąteczne, nie należy się żadne dodatkowe wynagrodzenie, jak również za kolone wyjazdów w dniu świątecznym po lekarza, akuszerkę, do kociola i t. p. Wyjazdy, noszące wyraźny charakter wyjazdów prywatnych pracodawcy poza godzinami pracy, winny być wynagradzane jako poza godzinami służbowymi, więc o 50% w dniu powszednie i o 100% w dniu świąteczny i niedzielny wyżej.

Uwaga: Wrazie nieuzasadnionej odmowy dania furmanki pracownikom, przysługują tymże prawo żądania zwrotu faktycznych kosztów za wynajęcie furmanki. Za uzasadnioną odmowę uważa się wyjątkową niemożność gospodarza dania furmanki w dniu przez pracownika wybranym lub niezgłoszenia zapotrzebowania furmanki na 24 godzin naprzód.

Stawne i inne dodatki.**§ 24.**

Pracownikowi, wysłanemu w drogę poza obręb majątku w interesie pracodawcy, na dłuższy, niż pół dnia, należy się odpowiednie utrzymanie w naturze, lub stawne za każdą pełną dobę 2 zł, zaś jeżeli wyjazd trwa mniej, niż pół doby, 50 gr. za śniadanie lub wieczernię, a 1 zł za obiad. Nadto wraz z koniecznością najęcia noclegu należy się pracownikowi zwrot rzeczywistych wydatków, poniesionych skutkiem najęcia noclegu. W drodze godziny pracy nie obowiązują.

Pracodawca jest obowiązany dać pracownikowi płcienną błozę do siania sztucznych nawozów, zaś do siania nawozów gryzających, t. j. azotniaku i wapna, dostarczyć ochraniacz na oczy. Do siania nawozów gryzających nie mogą być używane kobiety. Przy siewie nawozów gryzających należy się pracownikowi dopłata po 40 gr. dziennie, zaś przy siewie innych nawozów po 20 gr. dziennie.

Urlopy i dni opuszczone.**Art. 25.**

Pracownik otrzymuje w każdym kwartale 2 dni płatnego urlopu w dniu nieświątecznym. Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z pracodawcą lub jego zastępcą; pracownik wraz z odwołaniem mu urlopu otrzymuje za każdy dzień niewykorzystanego urlopu wynagrodzenie analogiczne do potrąceń ustalonych w ustępie drugim niniejszego artykułu. Odchodzącemu robotnikowi należy się 6 dni wolnych od pracy na wyszukanie posady, bez potrącenia świadczeń.

Wrazie samowolnego i nieusprawiedliwionego ważnemi przyczynami opuszczenia dnia roboczego przez ordynariusza, przysługuje pracodawcy prawo potrącenia za każdy opuszczony dzień od 1 kwietnia do 31 października 20 kg. żyta, zaś w czasie od 1 listopada do 31 marca — 10 kg. żyta.

Za ważną przyczynę, usprawiedliwiającą opuszczenie dnia roboczego, uważa się między innymi stwierdzoną przez lekarza, obłązną chorobę pracownika, zgłoszone poprzednio pracodawcy wezwaniu ze strony władz lub zgłoszone u pracodawcy i uzasadnione pójście do lekarza.

Zapomogi na wypadek śmierci.**Art. 26.**

Na wypadek śmierci pracownika otrzymuje jego żona i dzieci przez pół roku wolne mieszkanie, a pobory za 1 kwartał. O ile ziemniaki zostaną zasadzone przed śmiercią pracownika, zbiór ich przypada na własność rodziny zmarłego.

Ubezpieczenia.**Art. 27.**

Oplaty ubezpieczeniowe mają być skutecznie zgodne z obowiązującymi przepisami. Pracodawcy mają prawo potrącić pracownikom świadczenia tylko za ten czas, przez który pracownicy mają prawo do zasiłku z Kasy Chorych lub innej ubezpieczeniowej instytucji, w wysokości, na jaką sumę robotnicy zostali ubezpieczeni.

Wrazie niebezpieczeństwa wypadku winien jest pracodawca zgłosić wypadek u kompetentnej władzy w sposób ustawą przepisany, podając wysokość zarobków, zgodnie z umową zbiorową; wraz z niezgłoszeniem wypadku, odpowiada pracodawca za wszystkie wyniki ślad szkody dla pracownika. Odniesienie do gospodarstw, które w myśl ustawy nie są objęte przymusem ubezpieczenia w Kasach Chorych, mają wraz z chorobą pracownika zastosowanie odnośnie postanowienia obowiązujących w tym wypadku ustaw.

Art. 28.

Pracodawcom nie wolno przy końcu roku służbowego zwalniać li tylko z tytułu starczej niezdolności do pracy tych pracowników, którzy na dobro tego pracodawcy, lub danej majetności, przepracowali pełnych 35 lat, lub najmniej 25 lat, lecz w tym ostatnim wypadku tylko wówczas, gdy przekroczyli 60 lat życia. Pracodawcy mogą jednak pracowników wymienionych powyżej w ustępie 1-szym przetrwać, do czasu ustawowego rozwiązania tej sprawy, na emeryturę z powodu starczej niezdolności do pracy, która to emerytura winna zapewnić emerytowanemu 40% normalnych poborów, o ile przepracował co najmniej 25 lat i przekroczył 60 lat życia, zaś 50% normalnych poborów, o ile przepracował pełnych 35 lat.

Zamiana świadczeń.**Art. 29.**

Umowa niniejsza nie uprawnia do obniżenia istniejących warunków wynagrodzenia. Pracodawca nie może samowolnie zamienić ustalonych powyższą umową świadczeń na inne. Zamiana świadczeń na inne równoważące dopuszczalna jest tylko za obopólną ugodą, zawartą piśmiennie, lub wobec dwóch świadków. O ile porozumienie nie nastąpi, może pracodawca żądać ustalenia przez Komisję Rozjemczą warunków zamiany pewnych świadczeń na inne.

Lwów, dnia 20 grudnia 1930.

Przewodniczący:

(—) *Int. Stanisław Zwołński,*
Inspektor Pracy 42 Obwodu.

Za Związek Ziemian Wschodnich Województw Małopolskich:

(—) *Int. roln. Lucjan Turmau,*
(—) *Dr. Kazimierz Papata,*
(—) *Jan Proglowski.*

Za Związek Małopolskich Rolników:

(—) *Dr. Karol Halpern,*
(—) *Dr. Leopold Wahsager.*

Za Chrześcijański Związek Orszawców:

(—) *Int. Franciszek Brzozowski,*
(—) *Kazimierz Madecki.*

Za Związek Robotników Rolnych i Leśnych Z. Z. P.:

(—) *R. Tytka,*
(—) *K. Zwołski,*
(—) *M. Obuszko.*

Ruch służbowy**W MINISTERSTWIE WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.**

Pan Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 31 stycznia 1931 roku mianował p. *Kazimierza Szelągowskiego* Kuratorem Okręgu Szkolnego Wileńskiego w IV st. st.

P. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdził zarządzeniem z dnia 25 listopada 1930 r. uchwałę Rady Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, której mocą dr. *Wiktor Rudolf Ormicki* został habilitowany jako docent geografii gospodarczej na tymże Wydziale.

W NAJWYŻSZYM TRYBUNALE ADMINISTRACYJNYM.**Mianowana:**

Edgaminowana aplikantka sądowa *Alicja Kasprzycka* — Referendarzem Sekretariatu Prawniczego Najwyższego Trybunału Administracyjnego od dnia 1 stycznia 1931 r.